

Het woord krijgt massa, dus ik ben kunstenaar

Het mooie van Sef Peeters

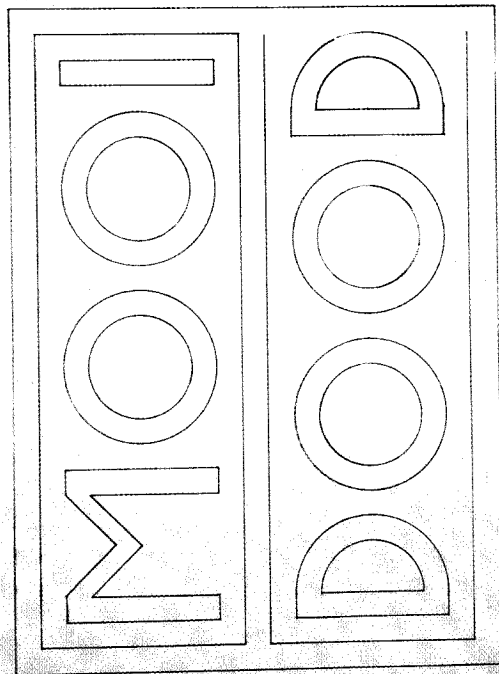
FLORETTE DIJKSTRA

Een kunstenaar maakt een kunstwerk. Hij geeft het een titel om het te onderscheiden van andere kunstwerken. Maar titelbordjes zijn klein: de mensen die zijn tentoonstelling bezoeken lezen ze niet.

Een titel geschreven op een beeld werkt beter én veroorzaakt frictie: als toeschouwer lees je de titel terwijl je het werk bekijkt en op hetzelfde moment lees je het werk terwijl je de titel ziet. De kunstenaar laat je om het beeld heenlopen om de titel helemaal te kunnen lezen, of het beeld draait om zijn eigen as en toont zijn titel en ruimtelijkheid zelf. Nog een stap verder en het woord kan zonder de drager van het beeld: letters en beeld versmelten. Dan is het de vraag hoe

je het woord in de ruimte plaatst. Eenvoudigweg door op de vloer met de eerste letter te beginnen en te gaan stapelen. Daar staat het: MOOI. Om het na de tentoonstelling weer af te breken.

Een kunstenaar maakt een kunstwerk, maar wat bepaalt eigenlijk dat hij het maakt? Hij krijgt ingevingen, maar die zijn niet altijd werkbaar. Hij krijgt opdrachten, maar is een werk gemaakt in opdracht altijd kunst? Hij wacht vooral ook, op de ingevingen en opdrachten. Onderwijl tolleren vele woorden om hun as. In de expositieruimte van zijn geest bekijkt hij ze van alle kanten, begint ze te stapelen (de toren valt om, driftig schopt hij de woorden de ruimte in, schreeuwt ze

uit, schrikt, hakkelt, ze vallen uiteen, hij begint opnieuw).

Voedsel

Uiterlijk ziet dat er dus uit als wachten: hij draait wat om zijn eigen as, loopt cirkels door het atelier, klautert naar zijn computer, breidt de cirkels uit en gaat wandelen, misschien zelfs op vakantie, want naast kunstenaar is hij ook nog mens. Ook dat

laatste wrikt, want in hoeverre vallen die twee samen, of waar ligt de grens tussen beide?

Stel, de opdrachten blijven uit en het gistingproces wil maar niet leiden tot verdichting. Een kunstenaar met een groot oeuvre wordt gevraagd om zitting te nemen in commissies en hij krijgt een aanstelling als docent op een academie. Tijdens de lessen spreekt hij vanuit zijn hartstocht over de beeldende kunst en geeft zijn ideeën weg als voedsel aan een volgende generatie kunstenaars.

Terug in het atelier volgt weer het wachten. De actie van het peinzen, associëren en denken gaat onverminderd voort, nu aangevuld met herinneringen aan de gespreksstof uit zijn lessen. Hoe vaak valt daarbij niet het woord MOOI? Als je alle woorden die door zijn hoofd dansen zou turven, dan zou MOOI tijdens de lesdagen met stip stijgen. ('MOOI MAANTJE,' zegt zijn vrouw soms als ze uit het raam kijkt.) MOOI zet zich vast in zijn geest. MOOI vraagt om massa. MOOI wordt uitgetekend (puur, met zo min mogelijk vormgeving, 'want,' zegt hij, 'hoe meer versiering hoe vaster de betekenis'). MOOI wordt uitgezaagd, MOOI valt op de grond, MOOI rolt weg, MOOI wordt gecombineerd met DOOD: dat ziet er mooi uit en klinkt mooi en geeft frictie.

Maar MOOI is een erg 'af', statisch begrip.

'Mooi! 'O. En dit dan?' 'Ook mooi.' 'Dit mooier dan dat, of?' 'Eh...'

MOOIER: dat is nog eens wat anders. Dat woord vraagt om actie, roept op tot vergelijken en dus tot conflict.

MOOIER vloeit door de geest, kabbelt over de lippen, wordt in de wind gehangen, cirkelt dagenlang om eigen as.

Het wachten.

Dan komt er iets van buiten aangewaaid.

Het is een opdracht van de gemeente Breda, stad met karakter. Gevraagd: een lichtsculptuur voor de Claudius Prinsenlaan, als entree tot de stad.

Het gisten. Ingevingen. Andere woorden bestijgen de overstijgende trap.

Er ontstaat een maquette. Op zes gebouwen plaatst de kunstenaar neonletters die aan- en uitflitsen en samen de woorden LIEVER, OPENER, MOOIER vormen. Een prachtige entree. Maar enkele eigenaren van de gebouwen willen er niet van weten en dus wordt na gezamenlijk overleg tussen de kunstenaar en de kunstcommissie de opdracht ingetrokken.

Het begrip MOOIER blijft hangen.

Het atelier en de instrumenten wachten.

Letters

Op een dag beginnen de luxaflex voor de ramen te zingen. Kunstenaars worden opgeroepen voor een werkperiode in het Meulenstein Art Center te Eindhoven.

Er is geen excuus meer. MOOIER verschijnt in grafiek. MOOI DOOD wordt afgedrukt, zonder de uitbundigheid van kleur en zonder enig grafisch effect. MOOIER wordt geschreven in touw en gegoten in een onedele metaalsoort die wringt met het woord. 'Mooier dan... dan... dan...' MOOI wordt gegoten in brons, de letters gestapeld, de M functioneert zeer goed als sokkel. 'Mooi, ja, maar beslist niet mooier dan...'

Letters gestapeld, letters hangend aan rekken, letters uitgelegd over de vloer, letters in de wind. Het is eigen aan letters dat ze hergebruikt worden, dat ze zich enkel kortstondig laten fixeren in een woord, een betekenis, een beeld. Tenzij het beeld aangekocht wordt: dan blijven ze voor altijd (of: totdat de drager vergaat) datzelfde woord vormen.

Maar er is nog iets. Elke kunstenaar valt uiteen in twee, hij houdt er ook een leven buiten het atelier op na. Die twee strijden een leven lang en dagelijks en iedere seconde om voorrang. Soms, als de vrouw opmerkt: 'MOOI MAANTJE', dan is het tijd voor een wandeling.

Deze tekst werd geschreven na een gesprek met Sef Peeters.

Informatie

over het werk van Sef Peeters:
www.sefpeeters.com